

ЛІДЕРСТВО ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВЗАЄМОДІЯ З РИНКОМ ПРАЦІ

Лідерство вищої освіти - це концепція, що визначає стратегічне управління закладами вищої освіти та охоплює ряд різних аспектів, включаючи визначення місії та цілей університету, розробку стратегій для досягнення цих цілей, ефективне управління ресурсами, планування та моніторинг академічних програм, а також забезпечення якості освіти та досліджень. Лідерство вищої освіти вимагає від керівників закладів вищої освіти бути візіонерами, здатними розвивати стратегії, які враховують зміни в освітній сфері, суспільних потребах та технологічних інноваціях [1]. Крім того, вони повинні бути ефективними комунікаторами, що спілкуються як зі співробітниками, так і зі студентами та іншими зацікавленими сторонами, щоб забезпечити широку підтримку для стратегічних ініціатив. Основні аспекти лідерства вищої освіти включають [2]:

- відповідальність за визначення візії та стратегічних цілей (лідери закладами вищої освіти повинні визначити місію та стратегію розвитку, щоб забезпечити відповідність інституту потребам суспільства та студентів);
- управління ресурсами (ефективне розподілення фінансових, людських та матеріальних ресурсів для досягнення стратегічних цілей);
- підтримка академічного середовища (створення стимулюючого і підтримуючого середовища для навчання, досліджень та розвитку);
- комунікація та співпраця (забезпечення ефективної комунікації зі співробітниками, студентами, адміністрацією та іншими зацікавленими сторонами);
- стимулювання інновацій (підтримка досліджень та впровадження інноваційних підходів до освіти та управління);
- забезпечення якості (розробка та впровадження систем забезпечення якості, щоб забезпечити високу якість навчання та досліджень).

Отже, лідерство вищої освіти вимагає поєднання стратегічного бачення, аналітичних здібностей та здатності мотивувати та керувати людськими ресурсами для досягнення успіху у складному середовищі сучасної освіти.

Зв'язок між вищою освітою та ринком праці є багатограним і складним процесом, який впливає на обидва сектори. Адже зміни в ринкових умовах, технологічний прогрес та зростаючі вимоги до кваліфікацій працівників вимагають активної ролі університетів у підготовці кваліфікованої робочої сили. Університети повинні проводити аналіз ринку праці для визначення потреб та вимог роботодавців, адже це допомагає визначити, які спеціальності та навички будуть найбільш цінними для випускників. І на основі цього аналізу університети можуть адаптувати свої освітні програми, включаючи введення нових курсів, спеціалізацій або програм навчання, які відповідають потребам роботодавців [3]. У світі швидких змін і технологічного прогресу важливо, щоб вищі навчальні заклади пропонували можливості навчання протягом життя та перепідготовки для робітників, щоб вони могли адаптуватися до нових вимог ринку праці. Також заклади вищої освіти можуть встановлювати партнерства з промисловістю та бізнесом для спільної розробки програм, стажування студентів та забезпечення доступу до реальних проектів та можливостей працевлаштування. Окрім технічних навичок, університети також повинні надавати студентам можливості розвивати *soft skills*, такі як комунікація, креативність, критичне мислення та співпраця, які є важливими для успішної кар'єри. Також важливою складовою

є забезпечення менторської підтримки та кар'єрного консультування та профорієнтація для студентів, щоб допомогти їм визначити свої цілі та отримати необхідні навички. Так, «на сучасному етапі розвитку суспільства суттєво змінюються запити на ринку праці, що потребують новітніх підходів до професійної орієнтації. ...основною тенденцією модернізації цієї сфери є використання ІКТ, а саме: цифрових та онлайн-систем CIS, систем ІРП, інтерактивних систем Інтернету, використання Big Data» [1]. Ці системи призначені для отримання «інформації про різних професій, ринок праці, можливості навчання та розвитку кар'єри, а також допомагають клієнтам створювати кар'єрні плани та вирішувати проблеми, пов'язані з роботою» [2]. Так, ефективна профорієнтація може допомогти студентам зрозуміти свої інтереси та здібності, що дозволяє їм обирати кар'єрний шлях, який відповідає їхнім цілям та можливостям, що зменшує рівень безробіття та підвищує ефективність ринку праці. У свою чергу освічені працівники, які мають кращі навички та знання в своїй галузі, можуть бути більш конкурентоспроможними на ринку праці, адже профорієнтація може допомогти студентам і молоді зрозуміти, які компетенції будуть важливими для їхньої майбутньої кар'єри. Відповідність освіти до потреб ринку праці може зменшити втрати ресурсів, що пов'язані з неефективним використанням людських, матеріальних та фінансових ресурсів у вищій освіті. Адже, коли людина обирає кар'єрний шлях, який відповідає її інтересам та здібностям, вона ймовірно буде більш задоволеною своєю роботою та буде більш продуктивною, що призведе до збільшення ефективності та підвищення результативності робочого процесу. Отже, профорієнтація виступає важливим чинником у забезпеченні успішної взаємодії між вищою освітою та ринком праці, сприяючи ефективному розподілу ресурсів та зменшенню невідповідностей між навчальними програмами та потребами ринку праці.

Грунтовна взаємодія закладів вищої освіти і ринку праці відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного відтворення кадрів для сучасної економіки та розвитку суспільства. Розуміння цього зв'язку допомагає університетам адаптуватися до потреб сучасного світу праці та забезпечити студентам якісну освіту, яка відповідає вимогам ринку.

Загалом, ефективне лідерство вищої освіти вимагає від університетів активної взаємодії з ринком праці та є важливим елементом забезпечення реалізації місії закладу вищої освіти забезпечувати високу якість освіти, яка відповідає вимогам сучасного ринку праці та забезпечить випускникам успішну, стабільну кар'єру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Strategic Leadership in Higher Education.
URL: https://www.researchgate.net/publication/312011502_Strategic_Leadership_in_Higher_Education
2. Leadership in Higher Education from a Transrelational Perspective.
URL: <https://www.bloomsburycollections.com/monograph?docid=b-9781350042414>
3. Ткаченко В. Забезпечення ефективності освітньої діяльності університетів через призму управління. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 10 (16). С. 890–899.
URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10\(16\)-890-899](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-10(16)-890-899).
4. Воробйова О. Професіоналізація управління через призму профорієнтаційної діяльності як складової неперервної освіти: міжнародний досвід
URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6\(12\)-293-305](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-6(12)-293-305)
5. The Real Game Series: Bringing Real Life to Career Development. Режим доступу: <https://eric.ed.gov/?id=ED446297>